

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 681/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepel'ovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti postupu Okresnej prokuratúry Humenné v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 a jej uzneseníu č. k. Pv 82/22/7702-87 z 21. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod ČVS: ORP-654/2-VYS-HE-2021 a jej uznesením č. k. Pv 82/22/7702-87 z 21. mája 2025. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry zrušil a aby zakázal okresnej prokuratúre pokračovať v porušovaní označených základných práv sťažovateľky. Súčasne požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vzniesla 23. mája 2024 námietku zaujatosti proti osobe vyšetrovateľa Mgr. Ľudomila Šalatu v rámci trestného konania vedeného Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Humennom pod ČS: ORP-654/2-VYS-HE-2021, v ktorom má sťažovateľka postavenie obvinenej pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Daný vyšetrovateľ o tejto námietke rozhodol uznesením z 24. júna 2024 tak, že sa nevylučuje z predmetného trestného konania.

3. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka 11. júla 2024 sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušila uznesenie vyšetrovateľa, avšak z iných ako v sťažnosti uvádzaných dôvodov. Obsah námietky zaujatosti proti vyšetrovateľovi sa totiž podľa okresnej prokuratúry zakladal na nesprávnych záveroch pri vydávaní uznesení a nezákonnom procesnom postupe vyšetrovateľa vo vzťahu k výkonu domových prehliadok a prehliadok iných priestorov v trestnej veci sťažovateľky. Sťažovateľka vnímala a hodnotila postup vyšetrovateľa v tejto súvislosti ako nezákonný. Okresná prokuratúra uviedla, že sťažovateľka o totožnosti vyšetrovateľa mala preukázateľne vedomosť najneskôr 10. decembra 2021, keď bola v danej veci vypočutá v procesnom postavení svedka. Námietku zaujatosti vzniesla až 23. mája 2024, teda so značným časovým odstupom, pričom obsahom námietky boli skutkové a právne skutočnosti vyplývajúce z procesného postupu vyšetrovateľa. V napadnutom uznesení okresná prokuratúra uzavrela, že námietka voči osobe vyšetrovateľa sa zakladá iba na jeho procesnom postupe a nesvedčí o jeho pomere k predmetu trestného konania, k subjektom trestného konania, resp. k ich právnym zástupcom, prípadne k inému orgánu činnému v trestnom konaní. O takejto námietke sa v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná. Ak teda vyšetrovateľ o takto formulovanej námietke konal, postupoval v rozpore so zákonom. Okresná prokuratúra preto napravila vzniknutú procesnú situáciu tak, že uznesenie vyšetrovateľa napadnutým uznesením zrušila z dôvodu, že bolo vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia vyšetrovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta, že takmer ročné rozhodovanie okresnej prokuratúry o jej sťažnosti podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa je excesom zo zákona, ktorý nemožno ospravedlniť žiadnymi objektívnymi okolnosťami. Nesprávny procesný postup okresnej prokuratúry spočívajúci v zjavne svojvoľných neodôvodnených prietahoch sám osebe predstavuje porušenie označených základných práv sťažovateľky vrátane práva na účinný prostriedok nápravy v zmysle čl. 13 dohovoru. Sťažovateľka v tejto súvislosti nesúhlasí s odôvodnením okresnej prokuratúry vo vzťahu k takmer 11 mesiacov trvajúcej nečinnosti. Okresná prokuratúra totiž v napadnutom uznesení uviedla, že lehota na rozhodnutie o podanej sťažnosti sťažovateľky bola predĺžená v rámci interných predpisov prokuratúry vzhľadom na zvýšenú pracovnú zaneprázdnenosť, a skutočnosť, že predmetná trestná vec bola pre účely rozhodovania o iných sťažnostiach sťažovateľky proti rozhodnutiam vyšetrovateľa predkladaná aj nadriadenej prokuratúre.

5. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry sťažovateľka uvádza, že toto absolútne neobsahuje konkrétne skutkové ani právne dôvody, ktoré by preukazovali zákonnosť postupu vyšetrovateľa, na ktorého zaujatosť sťažovateľka v podaniach poukázala. Okresná prokuratúra porušila svoju povinnosť garantovať zákonnosť postupu vyšetrovateľa tým, že (i) nevykonala individuálne a vecné preskúmanie konkrétnych skutkových tvrdení namietaných sťažovateľkou v podaniach (napríklad vo vzťahu k vykonaniu domovej prehliadky bez predchádzajúcej výzvy a k popretiu účasti oprávnených osôb na úkonoch), (ii) nezaoberala sa okolnosťami týkajúcimi sa zásahov do základných práv sťažovateľky, ktoré sú výsledkom neobjektívneho postupu vyšetrovateľa, (iii) neposkytla preskúmateľné a racionálne zdôvodnenie, ktoré by mohlo obstať v zmysle princípov právneho štátu, zásady zákonnosti a naplnenia práva

sťažovateľky na spravodlivý proces. Napadnuté uznesenie obsahuje len paušálne a ničím nepodložené konštatovanie, že vyšetrovateľ údajne postupoval zákonne, čo je nedostatočné a arbitrárne.

6. Sťažovateľka namieta záverečný argument okresnej prokuratúry, v ktorom uviedla, že «v tejto súvislosti je potrebné dodať, že nie každý „NIE RIADNY“ postup orgánov činných v trestnom konaní je spôsobilý založiť dôvodné pochybnosti o nezaujatosti orgánov činných v trestnom konaní a teda vylúčiť tento orgán z vykonávania úkonov trestného konania». Uvádza, že tento výrok je doslovne prevzatý z upovedomenia Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 3KPt 239/24/7700-4 z 23. decembra 2024 vydaného v inom trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-87/2-VYS-HE-2023. Sťažovateľka je presvedčená, že postup, kde viacero prokurátorov okresnej prokuratúry vedome a koordinovane odmieta preskúmavať zákonnosť procesných postupov, vedome preberá účelové, nepravdivé alebo zavádzajúce právne závery, závažne zasahuje do jej práv s cieľom kriminalizácie a šikanovania jej osoby. Takýto opakovaný svojvoľný a šikanózný postup okresnej prokuratúry je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre neodmietnutie prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom okresnej prokuratúry:

7. Ústavný súd už stabilne rozhoduje (napr. II. ÚS 12/01, I. ÚS 562/2015), že ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade pred správnymi súdmi) ešte trvá. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosti zásadne nevyhoví.

8. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy v nadväznosti na vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru je teda to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k priet'ahom v konaní nedochádza, je daný dôvod na nevyhovenie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť (I. ÚS 410/2017), resp. jej nevyhovenie.

9. Zo skutkového stavu obsiahnutého v časti I tohto rozhodnutia je zrejmé, že v čase podania ústavnej sťažnosti (11. august 2025) bolo o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa rozhodnuté. Ako sťažovateľka sama uviedla v ústavnej sťažnosti, napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry z 21. mája 2025 jej bolo doručené 9. júna 2025. Z uvedeného vyplýva, že v čase, keď sťažovateľka doručila ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej namietala porušenie označených základných práv v súvislosti s namietanými priet'ahmi, resp. nečinnosťou okresnej prokuratúry vo vzťahu k vydaniu rozhodnutia o jej sťažnosti, už k žiadnym priet'ahom

nemohlo dochádzať. Uvedené je dôvod na to, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že vo vzťahu k napadnutému postupu okresnej prokuratúry mohla sťažovateľka do doby vydania rozhodnutia o sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa využiť účinný prostriedok nápravy priznaný Trestným poriadkom na ochranu ňou označených práv. Tým je žiadosť na odstránenie prierahov podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku, ktorú vybavuje prokurátor bezprostredne nadriadenej prokuratúry a o výsledku upovedomí žiadateľa.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresnej prokuratúry:

11. Ústavný súd pripomína, že v zmysle princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020 a i.).

12. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého možno neodmietnuť neprípustnú ústavnú sťažnosť z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

13. Ústavná sťažnosť teda má byť podaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023).

14. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky

na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023).

15. Aplikujúc už uvedené východiská na vec sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v procesnej pozícii obvinenej mohla podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku požiadať o preskúmanie postupu okresného prokurátora v prípravnom konaní tak, aby boli odstránené nedostatky, ktoré môžu spočívať v tom, že prokurátor nevykonal určitý úkon, nerozhodol alebo rozhodol nezákonne. Žiadosť podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku vybavuje prokurátor bezprostredne nadriadenej prokuratúry, ktorý ju preskúma a o výsledku upovedomí žiadateľa. Žiadosť podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku je tak právnym prostriedkom nápravy, ktorý je obvinenému v prípravnom konaní bezprostredne a priamo dostupný.

16. Sťažovateľka teda mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy priznaný zákonom na ochranu ňou označených práv, ktorý v okolnostiach danej veci nevyužila. O tomto prostriedku nápravy bol oprávnený a povinný rozhodnúť orgán verejnej moci (nadriadený krajský prokurátor krajskej prokuratúry), ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu. Z ústavnej sťažnosti pritom vyplýva, že sťažovateľka si bola vedomá toho, že mohla využiť predmetný účinný prostriedok podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku. Skutočnosť, že tak neurobila z dôvodu ňou tvrdenej zjavnej predpojatosti krajskej prokuratúry voči jej osobe, ktorú odvíja od výroku z upovedomenia krajskej prokuratúry vydaného v inom trestnom konaní (pozri bod 6 tohto uznesenia), nemôže mať na uvedené žiadny vplyv. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že takáto argumentácia, prípadne pochybnosti vyjadrené v jej ústavnej sťažnosti bez dôkazu majú v tomto smere skôr špekulatívny charakter, ktorý nemožno z povahy veci akceptovať.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu